

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a členiek senátu Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. Evy Hudobovej v právnej veci žalobcu: **K.**, spol. s r.o., **K.**, P.X., **K.**, IČO: **X.**, zast. JUDr. M.K., advokátom, F.X., **K.**, proti žalovanému: **Fond národného majetku SR**, Drieňová 27, Bratislava, IČO: 17 333 768, **o 3 000 000 Sk**, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 14. apríla 2007 č.k. 4 Cb 622/1998-413, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 14. apríla 2007 č.k. 4 Cb 622/1998-413 v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému trovy odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom späťvzatie žaloby o 820 360 Sk so 17,6% úrokom z omeškania od 24.4.1996 do zaplatenia a o úroku z omeškania 17,6% ročne zo sumy 2 179 640 Sk od 24.4.1996 do 10.5.1996 pripustil a konanie zastavil. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a účastníkom trovy konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal zaplatenia žalovanej sumy s príslušenstvom. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že na základe kúpnej zmluvy

zo dňa 22. októbra 1992 v rámci privatizácie, sa stal výlučným vlastníkom nehnuteľností vedených na LV č. X. k.ú. P. vrátane domu súp. č. 2938 na X- ul. č. 135 v P.. Žalobca nemal vedomosť o tom, že by k privatizovaným nehnuteľnostiam viazli nejaké ťarchy. Až na základe žaloby sa dňa 13. januára 1993 dozvedel, že na nehnuteľnosť si nárokuje vlastnícke práva, právni nástupcovia pôvodných vlastníkov, o čom rozhodol Okresný súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 14 C 129/92, na základe ktorého žalobkyňa došla o podstatnú časť sprivatizovaného majetku. Žalovaný teda previedol na žalobcu viac práv než mal, teda zmluva č. 277 je v časti práva k podielu jednej polovice nehnuteľností (dom č. 135 na X. ulici v P.), neplatná. Kúpna cena budovy bola 3 842 500 Sk, kúpna cena pozemku parcela č. 395 bola 1 305 000 Sk, ktorá sa rovná podielu 39,6% t.j. 516 780 Sk. Kúpna cena sporného podielu činí 2 179 640 Sk.

Žalovaný navrhol podanú žalobu zamietnuť a s čiastočným späťvzatím žaloby súhlasil. Vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku s odkazom na § 394 ods. 2 Obch.Z. K cene spornej časti nehnuteľnosti uviedol, výška polovice budovy a pozemku nie je 2 179 640 Sk, ale 2 038 404,50 Sk a poukázal na § 3 ods. 2 zák. č. 92/1991 Zb. § 3 ods. 2 zák. č. 173/1993 Z.z., podľa ktorého by náhrada za celú budovu s pozemkom predstavovala 3 174 360 Sk t.j. polovica ceny je 1 578 180 Sk. Poukázal i na § 15 zákona č. 62/1991 Zb. (ručenie po dobu jedného roka od prechodu vlastníctva na nadobúdateľa privatizovaného majetku).

Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a zistil nasledovný skutkový stav: Vláda SR dňa 19. mája 1992 pod č. 426 vydala uznesenie o schválení privatizačného projektu štátneho podniku K.B. na priamy predaj časti OZ P. za trhovú hodnotu 14 662 000 Kčs. Dňa 22. októbra 1992 žalovaný ako predávajúci uzavrel s s.r.o. K.I.P. (IČO: X.) zmluvu o predaji majetku štátu podľa zákona č. 92/1991 Zb. Predmetom predaja podľa kúpnej zmluvy boli štyri samostatné objekty (na X. ul., na X. ul., na S. a na L. ul.). Trhová hodnota objektu na H. ul. podľa posudku bola 3 842 500 Kčs a hodnota pozemku 1 305 000 Kčs. Dňa 15. augusta 1992 bol na objednávku K.B. OZ P. vypracovaný znalecký posudok na ocenenie nehnuteľnosti, podľa ktorého celková trhovú hodnota činila 5 395 713,07 Kčs, pričom hodnota pozemku bola ustálená na 1 444 075 Kčs.

Kúpnu cenu kupujúci zaplatil dňa 30. decembra 1992. Zo spisu Okresného súdu Prešov sp. zn. 14 C 129/92 bolo zistené, že už dňa 22. apríla 1991 podali právni nástupcovia pôvodných pozemnoknižných spoluvlastníkov tejto nehnuteľnosti, návrh na prinavrátanie vlastníckeho práva, ktorý adresovali š.p. K.B., ako i jeho odštepnému závodu v P. s odkazom na zákon č. 403/1990 Zb. Dňa 6. júla 1991 tieto osoby podali žalobu na súd proti Československému štátu v zastúpení OÚ P. a proti K., OZ P. o určenie vlastníckeho práva k domu na H. ul. č. 135-137 v P., zapísanému v pozemnoknižnej vložke č. 38 ako parcela č. 359 podľa zákona 128/1946 Zb. Rozsudkom Okresného súdu v Prešove č.k. 14 C 129/92-332 zo dňa 15. decembra 1993 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 18 Co 79/94-418 zo dňa 12. marca 1996 bolo rozhodnuté, že žalobkyňa (A.M.) je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti zapísanej na LV č. X. k.ú. P. pod parc. č. 395 – zastavaná plocha o výmere 1229 m² a na nej stojaceho domu číslo popisné 2938 v pomere 1/6 z celku. Súčasne bolo určené, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po nebohom A.S., zomrelom 13. decembra 1969 v pomere 1/6 z celku a po nebohej R.A., zomrelej dňa 8.4.1989 v pomere 1/6 z celku. Rozsudky nadobudli právoplatnosť dňa 24. apríla 1996.

Ministerstvo financií SR oznámilo žalovanému dňa 10. novembra 2006, že A.M. rod. S. a R.A. rod, S. sú uvedené v zozname nárokovateľov na odškodnenie, ktorý odovzdala vláda USA vláde ČSSR. V zozname, ktorý obsahuje mená odškodnených osôb, nie sú navrhovateľky uvedené, odovzdaný zoznam nebol kompletný, preto sa ministerstvo nemohlo vyjadriť, či komisia Spojených štátov amerických na riešenie zahraničných pohľadávok odškodnenie priznala a vyplatila.

Podľa výpisu z LV č. X. bola A.M. zapísaná ako spoluvlastníčka 1/6 k nehnuteľnostiam uvedeným na tomto LV pod č. X. dňa 13. marca 1997. Dňa 9. februára 1999 boli ako spoluvlastníci zapísané ďalšie fyzické osoby (dedičia po A. S. a R. A.) pod položkou 439/99 a 440/99, ktorí svoje podiely odpredali dňa 21.7.2003 spoločnosti T., s.r.o. K.. Podľa LV č. X. spoluvlastnícky podiel 1/2 predaj nehnuteľnosti nadobudla s.r.o. T. na základe kúpno-predajnej

zmluvy č. V X. a druhú polovicu z týchto nehnuteľností nadobudla tá istá spoločnosť na základe kúpno-predajnej zmluvy č. V X.

Na majetok K.I., s.r.o., P. bol dňa 26. januára 2000 vyhlásený konkurz a následne dňa 17. júla 2000 správca konkurznej podstaty uzavrel so spol. s r.o. T. kúpnu zmluvu, v rámci ktorej odpredal okrem iného i podiel $\frac{1}{2}$ parcely KN – C 395 o výmere 1229 m² a zo stavby súp. č. 2983 za cenu 2 587 145 Sk, na základe čoho bol povolený vklad do katastra pod položkou č. X.

Dňa 10. mája 1996 spol. s r.o. K.I.P. požiadal žalovaného o zaujatie stanoviska k rozhodnutiam súdov vo veci 14 C 129/92, ktoré podanie neobsahovalo výzvu na zaplatenie žalovanej sumy bezdôvodného obohatenia. Dôkaz o odoslaní takejto výzvy žalovanému nebol predložený.

Dňa 20. októbra 1999 došlo k uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávky podľa § 524 a nasl. Obč.Z., v zmysle ktorej s.r.o. K.I.P. ako postupca postúpil a.s. K.K. ako postupníkovi svoju pohľadávku spolu s úrokom z omeškania voči FNM SR popísanú v čl. 1 zmluvy. Žalovaný popieral, že by dostal oznámenie o postúpení pohľadávky. Spoločnosť K. a.s. zmenila obchodné meno na F.I., a.s., K. dňa 3. júla 2001 a dňa 13. decembra 2004 bol podaný ďalší návrh na pripustenie zámeny účastníka na strane žalobcu, keď namiesto spoločnosti F.I., a.s., K. mal do konania na strane žalobcu vstúpiť ako účastník s.r.o. K., K. na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 3. júna 2003. Súd návrhu uznesením zo dňa 18. novembra 2005 vyhovel. Žalobca nepreukázal, že by žalovanému bolo zaslané a doručené oznámenie o postúpení pohľadávky.

Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že predmetom konania bolo uplatňovanie peňažného nároku z neplatnej kúpnej zmluvy o predaji podniku uzavretej podľa zákona č. 92/1991 Zb., ktorý je špeciálnym predpisom k Občianskemu i Obchodnému zákonníku. Nakoľko predmetom zmluvy č. 277 zo dňa 22. októbra 1992 bol predaj podniku, musia sa na právne vzťahy medzi účastníkmi aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka (§ 261 ods. 3 písm. d/). Na tomto

závere nič nemení fakt, že v priebehu uplynulého obdobia došlo k viacnásobnému presunu vecnej legitímácie na základe zmlúv o postúpení pohľadávok. Nakoľko Obchodný zákonník má osobitnú úpravu premlčania nárokov z neplatnej obchodnej zmluvy (§ 394 ods. 2,3) nemôže sa na rozhodovanie vo veci aplikovať ust. § 107 Obč.Z., čo v konečnom dôsledku znamená, že v obchodných veciach môže byť námietka premlčania vznesená účastníkom neplatnej zmluvy aj vtedy, ak druhý účastník nemôže premlčanie namietat'.

V danej veci sa žalobca domáhal vydania bezdôvodného obohatenia v súvislosti s čiastočnou neplatnosťou zmluvy o predaji časti podniku zo dňa 22. októbra 1992, ide o dôvod absolútnej neplatnosti časti zmluvy, keďže žalovaný previedol na právneho predchodcu žalobcu vlastnícke právo k celej nehnuteľnosti, hoci bol vlastníkom len polovice z nej.

Súd podľa § 394 ods. 2 a § 397 Obch.Z. vychádzal z toho, že premlčacia doba v tejto veci je 4 roky a lehota začala plynúť odo dňa, keď k plneniu došlo. Kúpna cena bola predchodcom žalobcu zaplatená 15. decembra 1992, najneskôr 30. decembra 1992, a teda lehota na uplatnenie nároku na vrátenie uplynula 30. decembra 1996. Už v tomto období bolo predchodcovi žalobcu známe právoplatné rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach 18 Co 79/94-418 zo dňa 12. marca 1996. Predmetná žaloba bola podaná na súd až 23. apríla 1998.

Na základe uvedeného súd prvého stupňa žalobu zamietol, v časti späťvzatia žaloby konanie zastavil a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Osoby, sú tieto osoby spoločne a nerozdielne povinné splniť záväzky vzniknuté pri podnikaní, čo platí aj podľa § 835 ods. 2 Obč.Z., preto súd rozhodol tak, ako vyplýva z výroku rozsudku.

Pokiaľ ide o výšku úroku z omeškania podľa § 369 ods. 1 Obch.Z., dohoda o nej je obsiahnutá v „dohode“ žalobcu a žalovaného v 1. rade zo dňa 7.4.1994.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Žalobca podal proti rozsudku odvolanie podaním zo dňa 27. apríla 2007.

V odôvodnení odvolania uviedol, že ho podáva podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p., nakoľko rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca zastáva názor, že nakoľko Obchodný zákonník bezdôvodné obohatenie neupravuje, preto je v tomto smere potrebné aplikovať Občiansky zákonník a úprava obsiahnutá v § 394 Obch.Z. neznamená, že v obchodných veciach nemožno aplikovať ust. § 107 ods. 3 Obč. Z. Obchodný zákonník oproti Občianskemu zákonníku obsahuje odchýlku, iba v dĺžke premlčacej lehoty a v otázkach začatia jej plynutia v niektorých prípadoch, čo má dopad na ust. § 107 ods. 1,2 Obč.Z.

Navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť a žalobe vyhovieť resp. zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že odvolanie vychádza z nesprávneho právneho názoru. Premlčanie práv z obchodných záväzkových vzťahov, je špeciálne, komplexne a kogentne upravené v ust. § 387 až § 408 Obch.Z., pričom ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce premlčanie práv, nemožno ani subsidiárne použiť pre obchodné vzťahy (§ 1 ods. 2 Obch.Z.). Ust. § 394 ods. 2 Obch.Z., je vo vzťahu k § 107 Obč.Z. ustanovením špeciálnym, upravujúcim premlčanie len jedného druhu bezdôvodného obohatenia, a to bezdôvodné obohatenie získané plnením z neplatnej obchodnej zmluvy.

Žalovaný vzniesol námietku premlčania s odvolaním sa na judikát – rozsudok NS SR M Obdo V 2/2000, podľa ktorého, právo na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej obchodnej zmluvy sa premlčuje v štvorročnej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa, keď k plneniu došlo.

Poukázal tiež na ust. § 15 z.č. 92/1991 Zb. a navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec ako súd odvolací (§ 10 ods. 2) v rozsahu podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O.s.p. a zistil, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie, či súd prvého stupňa rozhodol správne, keď žalobu v časti o zaplatenie 3 000 000 Sk zamietol.

Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutej časti ako i spisový materiál a zistil, že odvolací súd dostatočne zistil skutkový stav veci, čo nespochybnil ani odvolateľ. Spornou zostala otázka, či nárok žalobcu bol prvostupňovým súdom posudzovaný podľa Obchodného zákonníka správne. Odvolací súd k tejto otázke zaujal stanovisko, že v predmetnej veci nesporne ide o právny vzťah, ktorý vznikol v rámci privatizačného procesu realizovaného podľa zákona č. 92/1991 Zb. Medzi predchodcom žalobcu a žalovaným bola uzavretá zmluva č. 277 podľa ustanovení osobitného zákona č. 92/1991 Zb., a ktorá podľa obsahu i účelu zodpovedá, resp. je najbližšia inštitútu zmluvy o predaji podniku, ktorú upravuje Obchodný zákonník. Žalovaná pohľadávka vznikla zaplatením kúpnej ceny zo zmluvy, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva v dohodnutej kúpnej cene. Následne bolo zistené, že v rámci tohto právneho vzťahu došlo aj k predaju časti nehnuteľnosti, ktorá nepatrila do vlastníctva predávajúceho, teda v časti týkajúcej sa nehnuteľností patriacich tretej resp. tretím osobám, nemohla zmluva nadobudnúť platnosť a účinnosť.

Pokiaľ ide o posúdenie premlčania nároku, odvolací súd sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu, ktorý vyslovil, že nárok nebolo možné priznať z dôvodu premlčania podľa § 397 Obch.Z.

Odvolací súd sa nestotožnil s názorom odvolateľa, že premlčacia lehota mala byť posudzovaná podľa ust. § 107 Obč.Z., nakoľko bezdôvodné obohatenie nie je upravené v Obchodnom zákonníku. Skutočnosť, že bezdôvodné obohatenie nie je upravené v Obchodnom zákonníku, neznamená, že ak medzi účastníkmi konania dôjde v rámci ich právneho vzťahu (ktorý podľa svojho obsahu, ako i účelu, má charakter obchodného vzťahu) k bezdôvodnému obohateniu, by mal byť takýto spor posudzovaný podľa Obč.Z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného v napadnutej časti podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 tak, že úspešnému žalovanému trovy odvolacieho konania nepriznal, pretože si žiadne neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave dňa 6. mája 2008

JUDr. Jana Zemaníková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: